

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie z powództwa M. D. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności uchylił wyrok zaoczny wydany w dniu 31 maja 2016 roku, pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 15 listopada 1999 r., I Nc 1560/99, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 9 marca 2000 r. – w części, w zakresie odsetek od dnia 11 grudnia 1999 r. do dnia 4 lutego 2012 r. oraz zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz M. D. kwotę 190,02 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi uzupełnił wyrok z dnia 20 grudnia 2016 r. poprzez dodanie punktu 4, w którym oddalił powództwo M. D. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty I Nc 1560/99 w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części. Częściowo zasadne okazało się powództwo oparte o zarzut przedawnienia roszczenia. W sprawie brak było wprawdzie co najmniej dziesięcioletniego okresu beczynności wierzyciela, która mogłaby skutkować przedawnieniem należności głównej, jednakże przedawnieniu uległa część odsetek, które stanowiąc należności okresowe należne w przyszłości przedawniają się w terminie trzyletnim. Przedawnieniu uległy odsetki od daty prawomocności nakazu zapłaty z 11 grudnia 1999 r. do daty poprzedzającej o 3 lata złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji w sprawie Km 27663/15 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli J. B. (4 luty 2012 r.). Okoliczności sprawy wykazały bowiem, że przed datą 4 lutego 2012 r. pozwany nie podejmował wobec powoda żadnych czynności przerywających bieg terminu przedawnienia. Dalej idące żądania powoda podlegały oddaleniu jako niezasadne. W ocenie Sądu Rejonowego w szczególności nie było uprawnione zaprezentowane w pozwie rozumowanie, że skoro w grudniu 2015 r. powód powołał się na przedawnienie zasądzzonego roszczenia, to przeliczeniu z datą wsteczną powinny podlegać wszystkie dokonane przez niego wpłaty, podlegając zaliczeniu jedynie na należności nieprzedawnione. Jak wskazał Sąd Rejonowy podniesienie zarzutu przedawnienia nie odnosi skutku do uprzednio prawomocnie zakończonych postępowań egzekucyjnych, w toku których powód nie podniósł zarzutu przedawnienia. Jednocześnie wierzyciel kierując wnioskiem egzekucyjnym w dniu 4 lutego 2015 r. uwzględnił kwoty uzyskane w toku poprzednich egzekucji, zaliczając je najpierw na poczet kosztów, następnie na najdawniej wymagalne odsetki. Z uwagi na powyższe Sąd Rejonowy uwzględnił tylko częściowo żądanie powoda.

Apelację od powyższych wyroków wniósł powód w części oddalającej powództwo. Skarżący zarzucił skarżonemu orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną i dowolną ocenę materiału dowodowego, bez jego wszechstronnego rozważenia, polegającą na wyprowadzeniu sprzecznych z materiałem dowodowym i błędnych wniosków z jego oceny, a w szczególności przyjęcie, że dokonane przez powoda wpłaty nie mogą być zaliczone jedynie na należności nieprzedawnione oraz, że w sprawie egzekucyjnej Km 27663/15 powód nie zgłosił zarzutu przedawnienia;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a. art. 125 k.c. w zw. z art. 451 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wpłaty dokonane w sprawie egzekucyjnej Km 27663/15 nie powinny być zaliczone jedynie na poczet odsetek nieprzedawnionych o należności głównej,

b. art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, że po powstaniu nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło oraz nieuwzględnienie zarzutu spełnienia świadczenia.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonych orzeczeń i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Odnosząc się do zawartego w apelacji zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. należy wskazać, że w myśl powołanego przepisu ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wniosku i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, że – wbrew twierdzeniom apelującego – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył przy tym dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez tenże Sąd ocena materiału dowodowego jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś podniesione w tym zakresie w apelacji zarzuty stanowią w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi błędami ustaleniami Sądu pierwszej instancji. Sąd ten poczynił swoje ustalenia faktyczne na podstawie całokształtu zgromadzonych w toku postępowania dowodów, tj. przedłożonych dokumentów, których wiarygodność i moc dowodowa nie była kwestionowana, których wiarygodność, rzetelność, prawdziwość i moc dowodowa została przez Sąd pierwszej instancji oceniona w sposób prawidłowy.

Reasumując ten fragment rozważań Sąd Okręgowy stwierdza, że dokonana przez Sąd I instancji ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie została dokonana w sposób prawidłowy, nie wykraczała poza granice swobodnej oceny dowodów i dawała podstawę do uznania, że pozbawić wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 15 listopada 1999 r., sygn. akt. I Nc 1560/99, należy w części w zakresie odsetek od dnia 11 grudnia 1999 r. do dnia 4 lutego 2012 r., w pozostałym zaś zakresie oddalając roszczenie powoda.

Nie sposób również, w ocenie Sądu Odwoławczego, zgodzić się z zarzutem naruszenia art. 125 k.c. w zw. z art. 451 § 1 k.c. Zgodnie z art. 125 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Z kolei art. 451 § 1 k.c. stanowi, że dłużnik mający względem tego

samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne.

Mając powyższe na uwadze nie sposób zgodzić się z argumentacją apelującego. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i należy podzielić przyjęte przez Sąd I instancji stanowisko, że przedawnieniu uległy wyłącznie odsetki od daty prawomocności nakazu zapłaty z dnia 11 grudnia 1999 r. do daty poprzedzającej o 3 lata złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji w sprawie Km 27663/15 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli w Warszawie w dniu 4 lutego 2015 r. – tj. 4 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy słusznie wskazał, że odsetki te stanowią – w rozumieniu art. 125 k.c., należności okresowe należne w przyszłości, a tym samym podlegają one trzyletniemu terminowi przedawnienia. Prawidłowo także Sąd Rejonowy uznał, że nieuprawnione jest żądanie powoda, że skoro w grudniu 2015 r. w pozwie powód powołał się na przedawnienie zasądanego roszczenia, to przeliczeniu z datą wsteczną powinny podlegać wszystkie dokonane przez niego wpłaty, podlegając zaliczeniu jedynie na należności nieprzedawnione. Należy zgodzić się również z argumentacją Sądu I instancji, że podniesienie zarzutu przedawnienia nie wywiera skutku w odniesieniu do uprzednio prawomocnie zakończonych postępowań egzekucyjnych, w toku których powód nie podniósł zarzutu przedawnienia. Nie bez znaczenia na gruncie przedmiotowej sprawy jest również fakt, że wierzyciel kierując wnioskiem egzekucyjnym w dniu 4 lutego 2015 r. uwzględnił kwoty uzyskane w toku poprzednich egzekucji, zaliczając je najpierw na poczet kosztów, a następnie na poczet najdawniej wymagalnych odsetek. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu II instancji podniesiony zarzut naruszenia art. 125 k.c. w zw. z art. 451 § 1 k.c. uznać należy za całkowicie chybiony.

Wbrew stanowisku skarżącego Sąd pierwszej instancji dokonał także prawidłowej wykładni art. 840 § 1 k.p.c., a w szczególności jego punktu 2 i prawidłowo przyjął, że w niniejszej sprawie brak było przesłanek uprawniających dłużnika do żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, jeżeli po zamknięciu rozprawy nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Z brzmienia tej normy wynika, że powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stanowi jedną z form merytorycznej obrony dłużnika przed egzekucją, ale nie służy ponownemu merytorycznemu rozpoznaniu sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. Dlatego podstawą powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. mogą być jedynie takie zarzuty, których powołanie nie było możliwe w postępowaniu, w którym doszło do wydania tytułu egzekucyjnego. Trzeba przy okazji podkreślić, że przeciwko możliwości ponownego analizowania okoliczności, podlegających zbadaniu w postępowaniu rozpoznawczym, przemawia także fakt, iż orzeczenie sądowe, które stanowi podstawę tytułu wykonawczego korzysta z powagi rzeczy osądzonej (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 września 2013 r., sygn. I ACa 473/13, Lex nr 1383499 i przywołane w nim orzecznictwo).

Użyty w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zwrot "zdarzenie" uznawany jest zarówno w piśmiennictwie, jak i w orzecznictwie jako zjawiska i stany świata zewnętrznego oraz objawy wewnętrznego życia stron, z którymi pozytywne przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. Zdarzeniami, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane, są: przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 117 § 2 k.c.), odroczenie spełnienia świadczenia oraz rozłożenie świadczenia na raty przez wierzyciela. Z kolei do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło, zalicza się: wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych w następstwie uwzględnienia zarzutu wspólnego dla wszystkich dłużników (art. 375 § 2 k.c.), świadczenie zamiast spełnienia (art. 453 k.c.), niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.), potrącenie (art. 498 k.c.), odnowienie, (art. 506 k.c.), zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.). Z treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. wynika zatem, że ustawodawca miał na myśli wyłącznie zdarzenia o charakterze materialnoprawnym. Chodzi przy tym tylko o te zdarzenia, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego bądź po zamknięciu rozprawy w wypadku orzeczenia sądowego i spowodowały, że przymusowe egzekwowanie obowiązku dłużnika utraciło sens i nie ma już podstaw do dalszego chronienia interesów wierzyciela.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy trafnie stwierdził, że na gruncie przedmiotowej sprawy brak jest co najmniej dziesięcioletniego okresu bezczynności wierzyciela, która mogłaby skutkować przedawnieniem należności głównej. Analiza sprawy wskazuje, że apelujący zarówno na etapie postępowania przed Sądem I instancji, jak i w treści apelacji nie wykazał zaistnienia po powstaniu tytułu egzekucyjnego jakiegokolwiek zdarzenia, z którym przepisy prawa materialnego wiązałyby skutek w postaci wygaśnięcia zobowiązania albo niedopuszczalność jego egzekwowania. Wygaśnięciu zobowiązania skarżącego lub niemożności jego egzekwowania konsekwentnie w toku postępowania zaprzeczała strona pozwana. Skarżący żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości wiąże jedynie z faktem spłacenia całej należności głównej. Nie sposób jednakże zgodzić się z taką argumentacją, albowiem prowadziłyby ona do niesłusznego wniosku, że każda skuteczna egzekucja, w której powód dokonał spłaty należnej prawem kwoty, mogłaby skutkować powództwem przeciwegzekucyjnym prowadzącym do obciążenia wierzyciela kosztami postępowania sądowego w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Tym samym uznać należy stanowisko Sądu Rejonowego w tym zakresie za prawidłowe.

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu